

Bir Öğrencimin Bana Öğrettikleri

– İlkü AHISKA · 16 Ekim 2016

BİR ÖĞRENCİMİN BANA ÖĞRETTİKLERİ...

Kaliforniya'da Long Beach şehrindeki Eyalet Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak ders verirken, aynı sömestrde benim iki dersimi alan bir kız öğrencim dikkatimi çekmeye başlamıştı. Bu genç bayanın şu özelliklerinin farkına varmıştım: Her şeyden önce çok güzel bir kızdı; gözüm gayri ihtiyari ona gidiyordu. İkinci olarak çok iyi bir öğrenciydi; bütün sınav ve ödevlerde en yüksek notu o alıyordu. Ayrıca, çok hanımefendi, çok nezih bir kişiliği vardı. Bölümün bir pikniğinde kız öğrencimin nişanlısıyla tanıştım ve itiraf edeyim, ilk aklımdan geçen, "Armudun iyisini aylar yer" düşüncesi oldu. Yukarıda özelliklerini saydığım o güzel kızın bana tanıştırdığı erkek, yirmi yedi-yirmi sekiz yaşlarında, saçı biraz dökülmüş, şişman denecek kadar toplu, çirkin, kısa boylu biriydi.

Bu kişiye parası için yüz vermiş olabileceğini düşündüm. Daha sonra öğrendim ki, bu genç adamın parasal gücü yok; başka bir üniversitenin psikolojik danışmanlık bölümünde doktora öğrencisi olarak okula devam ediyor ve ileride akademisyen olarak kariyer yapıp profesör olmak istiyor.

Acaba benim güzel öğrencim bu adamda ne bulmuştu? Bir hafta sonra ders çıkışı koridorda öğrencimin yanına yaklaştım ve Sally adıyla anacağım öğrencimle aramızda şöyle bir konuşma geçti:

"Sally, nişanlıyla nasıl tanıştığınızı merak ediyorum?"

"Bir kilise faaliyetinde aynı komitede çalıştık; o zaman tanıdım kendisini"

"Nesi seni etkiledi; hangi özelliklerini sevdi?"

Sally, bir Amerikalı olarak bu soruyu hiç beklemiyordu. Amerikan kültüründe, bu tür sorular kişinin mahremiyetine tecavüz olarak kabul edildiğinden pek sorulmaz. Amerikan kültürüne göre ben o anda Sally'nin mahremiyetine 'burnumu sokuyordum.'

Şaşkınlığı geçince çok içten, gözlerinin içi gülerek, "O şahane bir insan; o benim kahramanımdır! Ben ondan çok şeyler öğrendim" dedi.

O anda ilk hissettiğim şey kıskançlık duygusu oldu. Güzel bir kadının erkeğine, "Sen benim kahramanımsın" duygusu içinde bakmasının erkeğe verilmiş en büyük hediye olduğunu hissettim ve anladım. Bu hediyeyi, hayatım boyunca hiç almadığımı biliyordum ve o kişiyi kıskandım.

“Nasıl yani?” dedim.

“Frank bir yetimhanede büyümüş. Yetim olmanın ne demek olduğunu bildiği için, üniversite öğrencisi olunca, yetimhaneden iki çocuğa ağabeylik yapma kararı almış. Haftada on saatini onlara ayırıyor; onlarla buluşup oynuyor, kitap okuyor, onları müzeye götürüyor. Onların iyi gelişmesi için elinden geleni yapıyor. Biri ameliyat oldu, hastanede yatıyor ve Frank şimdi

akşamları hastanede kalıyor, geceleri ona bakıyor.”

Yüzüme tokat yemiş gibi oldum. Utandım. Kendime kızdım. Ben güya en yüksek eğitim düzeyine gelmiş biri idim ve karşımdakini hala dış görünüşe göre yargılıyor ve onu “ayı” olarak görüyordum. İçimdeki pislikten utandım. Bir süre sonra Sally’nin içinde yetiştiği aile ortamını merak etmeye başladım. Şöyle bir mantık yürüttüm: o adama baktığım zaman ben neden, ‘Armudun iyisini aylar yer’ diye düşündüm? Çünkü ben, içinde yetiştiğim ortamda sık sık bu benzetmeyi duyarak büyümüştüm. İçinde yetiştiğim ortam beni nasıl etkilemişse, Sally’nin içinde yetiştiği ortam da onu öyle etkilemiş olmalıydı.

Birkaç hafta sonra Sally’e, ailesinin nerede oturduğunu sordum. Los Angeles’in üç yüz elli km kuzeyindeki bir kasabada oturuyorlarmış. Onun ailesiyle tanışmak istediğimi, bunu mümkün olup olamayacağını sordum. “Kendilerine bir sorayım, eminim sizinle tanışmak isteyeceklerdir,” dedi ve iki gün sonra, “Ailemle konuştum; sizinle tanışmaktan mutlu olacaklarını söylediler,” dedi. Dört-beş hafta sonra San Francisco’ya gidecektim, Sally’nin ailesinin yaşadığı kasaba yolumun üstündeydi, onlara uğrayabilir, onlarla tanıştıktan sonra yoluma devam edebilirdim.

Bu planımı Sally’e söylediğimde Sally, “O gün ben de aileme gidecektim; isterseniz beraber gidebiliriz,” dedi. Ailesine haber verdi. Onlar da sabah kahvaltısına gelmemizi söylemişler. Long Beach’ten sabahın altısında yola çıktık ve dokuz buçuk civarında Sally’nin ağabeyi Brian’ın evine vardık. Sally’nin babası George orada buluşmamızı uygun görmüş. Çok gülyüzlü bir aileydi. Brian’ın, en ufağı dört yaş civarında dört çocuğu vardı.

Ziyaret ettiğim bu gülyüzlü sıcak ailede, iki olay gerçekten dikkatimi çekti. Bunlardan ilki, Sally’nin babası George’un torunlarıyla konuşurken onların göz hizalarına inmesiydi. Bunu o kadar doğal yapıyordu ki, artık farkına varılmadan yapılan bir davranış olduğu belliydi. Sally’ye, babasının torunlarıyla hep böyle mi konuştuğunu sordum. “Evet” yanıtını alınca, kendisi çocukken de babasının, onunla göz hizasına inerek mi konuştuğunu sordum. “Evet, biz böyle biliyoruz. Ağabeyim Brian da çocuklarıyla böyle konuşur; ben de kendi çocuklarımla böyle konuşacağım. Biz böyle biliyoruz”, dedi. Tüylerim diken diken oldu. Ben üniversite öğretim üyesiydim ve insan psikolojisi benim uzmanlık alanımdı ama üç çocuğumdan hiçbirisiyle göz hizasına inerek konuştuğumu hatırlamıyordum. Kendime kızdım; sonra kendime kızmaktan da vazgeçtim, beni yetiştirenlere kızdım. Sonra onlara kızmaktan da vazgeçtim ve bütün nesilleri yetiştiren kültür ortamına kızdım. Daha sonra kimseye kızmayacağımı anlayarak, oradaki

öğrenme fırsatından yararlanmaya karar verdim. Torunlarının önünde diz çökerek konuşan dede George'a "Beyefendi, çocukların göz hizasına inerek konuşuyorsunuz!" dedim. Bana biraz şaşkınlıkla gülümseyerek, "Tabii, onlar küçük insanlar!" yanıtını verdi. Öyle bir bakışı vardı ki, bu bakış sanki 'Bu kadar doğal bir şey ki, herhalde bunu herkes yapıyordur; sen yapmıyor musun?' diyordu.

O bakışa karşı bütün yaptığım, mahcup bir gülümseme oldu.

Bu güleryüzlü sıcak ailede dikkatimi çeken ikinci olay, Sally'nin ağabeyi Brian'ın davranışı oldu. Brian, Pasifik ülkeleriyle ticaret yapan, oldukça varlıklı biriydi. Evlerinin büyüklüğünden, yüzme havuzundan, çiftliklerinden, arabalarının türünden ailenin zenginliği belli oluyordu. Kahvaltıdan sonra saat on bir dolaylarında telefon çaldı ve Brian bir süre telefonla konuştu. Ofisten arıyorlarmış, Koreli bir işadamı Los Angeles'ta imiş, kendisiyle görüşmek için helikopterle saat 14'te gelmek istiyormuş. Başka bir randevusu olduğunu söyleyerek bu teklifi reddetmiş olan Brian, bize durumu şöyle açıkladı: 'Dört çocuğum var ve her hafta biriyle dört saat başbaşa geçiririm. Bugün dört yaşındaki kızım Mary'le randevum var. Çocuklar çok çabuk büyüyorlar, eğer dikkat etmezsen, bir bakıyorsun, büyümüşler ve onlarla beraber zaman geçirme olanağı kaybolmuş.

Brian'ın yaşam vizyonunu sormadım, ama davranışından nelere öncelik verdiği belli oluyordu. Brian için çocukları şüphesiz en az işi kadar önemliydi. Brian'ın yaşamında bununla ilgili bir pişmanlık duygusu, bir 'keşke' olmayacak.

Sally'e sordum: "Baban seninle randevulaşır mıydı?"

"Evet", dedi, "yalnız benimle değil, her çocuğuyla sırasıyla başbaşa zaman geçirirdi. Ve ilaveetti, "Biz böyle gördük, böyle biliyoruz. Benim çocuğumun da babası böyle yapacak!". Gülümseyerek, "Nereden biliyorsun?" diye sordum.

"Biz Frank'le konuştuk" diye cevap verdi. Yine içim cız etti. Daha doğmadan çocuğun gelişme ortamıyla ilgili bir bilinç oluşmuştu.

Kendi çocuklarıma içim yandı. Evlenmeden önceki bilincimi, kafamın karmaşıklığını, evlendiğim kıza ettiğim eziyetleri ve ondan da acısı, kendi yavrularıma çektirdiğim acıları düşündüm. Biraz daha düşününce kendimin de acı çektiğini anladım ve bu sefer kendi çocukluğuma içim yandı. Daha sonra babamın, anamın çocukluğuna içim yandı. Ve son durak olarak ülkemin tüm çocuklarına içim yandı.

Yine kimseye kızamayacağımı anlayınca, 'bundan sonra ne yapabilirimle ilgili düşünmeye karar verdim. İşte değerli okurum; yazdığım kitaplar, verdiğim seminerler, hazırladığım televizyon programları, 'Ne yapabilirim?' sorusuna verdiğim yanıtların öğeleridir. Sally'nin içinde yetiştiği ortamı görmüş ve anlamış biri olarak onun davranışlarına şimdi daha iyi anlam verebiliyorum. Sally, içinde yetiştiği ailede,

varoluşun beş boyutunu da doya doya yaşayabilmişti. Çocuğun hizasına inerek onunla göz göze konuştuğunuz zaman çocuk, 'Sen varsın, sen doğalsın, sen değerlisin, sen güçlüsün ve sen sevmeye layıksın', mesajı alır ve çocuğun CAN'ı beslenir.

Çocuğuyla randevusuna sadık kalan baba, 'Seninle zaman geçirmek istiyorum, seni özledim', mesajını güçlü olarak verir. Çocuk bu mesajı zihinsel olarak değil, sezgisel olarak alır ve aldığı bu sezgisel mesajlar sayesinde çocuğun hamuru, 'Ben sevmeye layık biriyim!' diye yoğrulur.

Bir ana babanın çocuklarına verebileceği en büyük miras, varoluşun beş boyutunda beslenmiş ve buna inanmış güçlü bir CAN'dır

Yazan: Doğan Cüceloğlu